

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Antoci Victor XXXXXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 21.05.2021 – 15.06.2021.

Instanța de apel: 08.07.2021 – 02.11.2021.

Instanța de recurs: 28.01.2022 – 13.06.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 15 iunie 2021, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Antoci Victor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsă penală sub formă de 3 (trei) ani închisoare, cu executarea acesteia într-un penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat din contul lui Antoci Victor în beneficiul statului cheltuielile de judecată suportate la urmărirea penală în valoare de 740 (șapte sute patruzeci) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că *Antoci Victor, în noaptea de 28.02.2021 spre 01.03.2021, aflându-se în s. Bulboaca, r. Anenii Noi, la domiciliul lui Conac Valentin, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, cunoscând cu certitudine că minora XXXX XXXXX, născută la XX.XX.2005, nu a atins vârsta de 16 ani, acționând cu intenție directă, a întreținut cu aceasta un raport sexual benevol.*

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate, Antoci Victor a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 174 alin. (1) Cod penal - *raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani*.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- avocatul Șevciuc Ștefan în numele inculpatului, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Antoci Victor să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute art. 174 alin. (1) Cod penal cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani în penitenciar de tip semiînchis;

- avocatului Croitor Alexei în numele inculpatului, solicitând admiterea apelului, casarea sentinței în partea pedepsei, și pronunțarea unei noi hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Antoci Victor să fie stabilită pedeapsa neprivativă de libertate cu eliberarea inculpatului din sala de judecată;

- inculpatul Antoci Victor, solicitând casarea sentinței și aplicarea pedepsei non privative de libertate.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, avocatul Șevciuc Ștefan în numele inculpatului a invocat că:

- inculpatul a conștientizat gravitatea faptei și pe viitor promite că nu va mai comite asemenea acțiuni;

- la aplicarea pedepsei, instanța de judecată urma să țină contul, că pedeapsa are drept scop corectarea și reeducarea inculpatului în spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea iui Antoci Victor cât și a altor persoane, să țină cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii, conform art.16 Codul penal, de persoana celui vinovat și de circumstanțele care atenuază și cele ce agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de rolul și comportamentul inculpatului la comiterea infracțiunii.

3.2 În conținutul cererii de apel depuse, avocatului Croitor Alexei în numele inculpatului a invocat că:

- corectarea inculpatului este posibilă fără aplicarea unei pedepse penale privative de libertate;

- circumstanțe atenuante, conform art. 76 Cod penal, în privința inculpatului sunt recunoașterea vinovăției și depunerea cererii privind examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală;

- prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 101 alin. (1), art. 384 alin. (3), art. 385 alin.(1) Cod de procedură penală;

- prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce

guvernează speța dedusă judecății, în partea stabilirii unei pedepse echitabile, în corespundere cu gravitatea faptei săvârșite;

- instanța a indicat fraze de ordin general, fără însă a supune unei verificări minuțioase și obiective fiecare probă separat - sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar toate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor;

- concluziile instanței în partea ce ține stabilirea pedepsei, poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora, duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

3.3 În conținutul cererii de apel depuse, inculpatul a menționat că pedeapsa aplicată de prima instanță este prea aspră.

La 20 octombrie 2021, inculpatul Antoci Victor a depus o cerere privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile prevenitului, în temeiul art. 385 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală, solicitând admiterea acesteia, constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 CEDO și reducerea pedepsei neexecutate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021 au fost respinse ca nefondate, apelul avocatului Șevciuc Ștefan în numele inculpatului, apelul avocatului Croitor Alexei în numele inculpatului și apelul inculpatului și menținută sentința fără modificări.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpatul a comis anume infracțiunea imputată.

Instanța de apel a constatat că Antoci Victor a comis infracțiunea prevăzută de art. 174 alin. (1) Cod penal - *raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani*, pe motiv că, la materialele cauzei au fost anexate suficiente probe ce indică concret la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a statuat că, judecând cauza în procedură simplificată, în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în situația în care inculpatul Antoci Victor, și-a recunoscut vinovăția incriminată, iar vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii este integral confirmată, prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de apel a reținut că nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor respective, instanța de apel fiind solidară cu concluziile cuprinse în sentință, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii

prevăzută de art. 174 alin. (1) Cod penal, *raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani*.

Contrar alegațiilor părților apărării, instanța de apel a considerat că, prima instanță, la stabilirea pedepsei, a ținut cont că Antoci Victor a comis o infracțiune, care conform art. 16 Cod penal în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, face parte din categoria celor mai puțin grave, de personalitatea inculpatului, care a recunoscut vina integral, cauza fiind examinată în baza art.364¹ Cod de procedură penală, a manifestat căință sinceră, inclusiv de faptul că, anterior a fost judecat, prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 22 mai 2019, în baza art. 287 alin. (2) și art. 186 alin. (2) Cod penal, prin baza art. 84 Codul penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 900 u.c. echivalent a 45000 lei; prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 25 noiembrie 2020, în baza art. 186 alin. (2) și art. 208 alin. (1) Cod penal în baza art. 84 Cod penal stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoarea pe un termen de 3 ani, cu aplicarea art. 90 Cod penal fiind suspendată pe un termen de 3 ani cu obligarea să execute 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității, prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 21 aprilie 2021, în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoarea pe un termen de 1 an, conform art. 85 alin. (1) și 90 alin. (10) Cod penal definitiv fiindu-i stabilit 3 ani și 2 luni închisoare, conform art. 90¹ Cod penal, 1 an și 7 luni cu executare în penitenciar și 1 an și 7 luni s-a suspendat executarea pedepsei, sentință care nu este definitivă, deoarece a fost contestată la Curtea de Apel Chișinău (f.d.59-64; 65-68; 71-77), fapt ce denotă că inculpatul nu a făcut careva concluzii pentru sine, continuând comportamentul antisocial prin săvârșirea de noi infracțiuni, la evidența medicului psihiatru/narcolog nu se află (f.d. 54,55), se caracterizează satisfăcător la locul de trai (f.d. 53). Totodată, în conformitate cu prevederile art.76 Cod penal, circumstanțe atenuante nu au fost reținute, iar cu referire la recunoașterea vinovăției, s-a reținut că nu este considerată ca circumstanță atenuantă, deoarece circumstanței respective i s-ar acorda o dublă valență juridică, recunoașterea vinovăției fiind ca condiție la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, respectiv fiindu-i redusă 1/3 din pedeapsa cu închisoare aplicată inculpatului. În conformitate cu prevederile art.77 Cod penal, circumstanță agravantă a fost stabilită, săvârșirea infracțiunii cu bună știință împotriva unui minor.

În contextul dat, instanța de apel a respins ca neîntemeiate și lipsite de suport probator criticile invocate de avocați în numele inculpatului împotriva concluziilor primei instanțe referitor la individualizarea pedepsei stabilite ultimului, ca fiind individualizată greșit, or din materialele cauzei, instanța de apel a stabilit contrariul celor invocate de apărare. Instanța de apel a

menționat că, la caz nu pot fi reținute argumentele invocate în cererile de apel privind aplicarea unei pedepse minime, or, sentința este una legală și întemeiată din motivele menționate supra, cu atât mai mult, că inculpatului a beneficiat de o reducere a pedepsei în baza art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de caracterul și natura faptei infracționale, instanța de apel a statuat că, pedeapsa stabilită trebuie să corespundă faptei comise, în totalitatea lor, astfel, corectarea și reeducarea lui Antoci Victor este posibilă doar aplicându-i o pedeapsă penală cu închisoare. În contextul dat, instanța de apel a considerat că, pedeapsa penală aplicată inculpatului Antoci Victor pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal, de către prima instanță sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis este una corectă, or, din ansamblul de împrejurări ale speței rezultă că corectarea și reeducarea lui Antoci Victor este posibilă prin aplicarea pedepsei închisorii, iar pedeapsa non-privativă de libertate, în privința inculpatului nu poate fi aplicată, deoarece nu-și va atinge scopul deplin, inclusiv din considerentul că inculpatul Antoci Victor nu este la prima abatere de încălcare a legii penale, or anterior a fost condamnat pentru infracțiuni mai puțin grave și nu a reușit să-și revadă percepția asupra ordinii de drept, iar prin acest fapt prezintă un pericol pentru societate.

Analizând argumentele cererilor de apel formulate atât de către apărători, cât și de către inculpat privind aplicarea unei pedepse penale neprivative de libertate, instanța de apel a reținut că potrivit art. 90¹ alin.(4) Cod penal, *prezentul articol nu se aplică în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și al infracțiunilor prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2)–(4), art. 171–175¹, 201¹, 206, 208, 208¹ și 208²*, prin urmare, a atestat că valorile sociale afectate prin cauzarea faptelor ce atentează asupra vieții sexuale precum și asupra minorului nu cuprind voința legiuitorului în vederea aplicabilității pedepsei condiționate stabilite de art. 90, după caz de articolul 90¹ Cod penal.

Instanța de apel a considerat că prima instanță a emis o sentință motivată și întemeiată în privința lui Antoci Victor și a aplicat o pedeapsă echitabilă, conform Părții Generale a Codului penal și în strictă conformitate cu prevederile Părții Speciale, care va atinge scopul legii penale, va restabili echitatea socială, va corecta condamnatul și va preveni săvârșirea de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane, motiv pentru care, analizând temeiurile nominalizate în raport cu motivele invocate în cererile de apel, instanța de apel a constatat că acesta nu își găsește confirmarea la judecarea apelului declarat, neexistând motive temeinice de implicare a instanței în sensul casării hotărârii contestate în

partea individualizării și stabilirii pedepsei.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare depuse la 20 decembrie 2021 și la 03 ianuarie 2022 de către inculpat, prin care neinvocând incidența dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită aplicarea unei pedepse mai blânde non privative de libertate, conform art. 90 Cod penal și aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea recursurilor depuse, inculpatul invocă că nu prezintă pericol pentru societate, se căiește sincer, a conștientizat gravitatea faptelor comise și este posibilă corectarea sa fără a executa restul pedepsei în închisoare.

6. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Se constată că, inculpatul Antoci Victor, respectând prevederile art.422 Cod de procedură penală, a declarat recursurile ordinare în termen.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția de admitere a recursurilor declarate, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi

corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit recursului declarat de către inculpatul, autorul nu invocă expres temeiurile de casare prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă își întemeiază criticile pe soluția instanțelor de individualizare a pedepsei, solicitând suspendarea condiționată a pedepsei închisorii.

Verificând hotărârea atacată, Colegiul penal lărgit constată că aceasta este motivată, atât prin prisma procesului de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele reținute în sarcina inculpatului Antoci Victor, cât și în partea pedepsei individualizate. Decizia corespunde prevederilor articolelor 414, 417 Cod de procedură penală, iar soluția în partea individualizării pedepsei este una argumentată, întemeiată și corectă.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în partea stabilirii vinovăției, aprecierii probelor și concluziilor privind răspunderea, felul și mărimea pedepsei penale este una legală și motivată, lipsind în această parte careva temei de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

În aceste condiții, instanța de recurs notează că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, or, potrivit pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, se statuează că *art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale. În cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces, iar probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.*

Totodată, Colegiul penal constată că, instanța de apel nu a supus examinării și analizei argumentele invocate de partea apărării referitor la soluționarea chestiunilor prevăzute de art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, generând soluția de casare parțială a deciziei recurate, fiind astfel,

incident temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*”.

Așadar, analizând materialele cauzei penale, Colegiul penal lărgit a stabilit că, deși inculpatul a depus o cerere suplimentară (f.d. 144-147) prin care a solicitat constatarea deținerii sale în condiții inumane și degradante, instanța de apel în decizia sa nu s-a pronunțat asupra posibilității sau imposibilității aplicării față de inculpat a prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide că, în această parte instanța de apel nu a respectat întocmai și jurisprudența CtEDO, potrivit căreia, „(...) *rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.*”(cauza *Fomin vs Moldova* din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

În acest context, Colegiul penal lărgit subliniază că, instanța de apel, în baza art. 385 Cod de procedură penală, urma să soluționeze prin prisma materialelor anexate la dosar, prezența sau nu a încălcării condițiilor de detenție invocate de inculpat, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or, inculpatul a invocat aceste cerințe, însă instanța de apel în decizia sa nu a oferit nici un răspuns și nu a motivat în nici un fel respingerea cerințelor invocate în cerere.

Această omisiune constituie eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, cauza urmând a fi remisă la rejudecare în această parte în instanța de apel, care în temeiul art. 436 Cod de procedură penală urmează să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor asupra cărora în procedura precedentă nu s-a expus, să verifice și să aprecieze în strictă conformitate cu cerințele legii aspectele scoase în evidență de către instanța de recurs, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității cerințelor înaintate de către parte, să-și argumenteze clar concluziile în această parte, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a

CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

Cu referire la solicitarea inculpatului Antoci Victor de aplicare a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Colegiul penal ține să menționeze că aplicarea prevederilor date nu poate avea loc la etapa recursului ordinar, urmând a fi soluționată la etapa executării pedepsei, în conformitate cu prevederile art. 469-472 Cod de procedură penală. Totodată, în cazul în care va fi înaintată o astfel de solicitare, aceasta urmează a fi examinată de către instanța de apel în cadrul rejudecării cauzei.

8. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpat, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021 în cauza penală în privința lui *Antoci Victor XXXX*, în partea nesoluționării cererii formulate în temeiul art. 385 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile hotărârii atacate, se mențin.

Decizia este irevocabilă în partea menținerii hotărârii atacate și nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării cauzei.

Decizia motivată este pronunțată la **04 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion